

права. На думку експертів, до цієї категорії варто відносити приватні та державні юридичні особи, посилаючись на статтю 167 Цивільного кодексу України. Тобто до юридичних осіб публічного права і відповідно службових осіб керівного і іншого рівня треба відносити державні підприємства, навчальні заклади. Особливість таких юросіб у тому, що вони мають за вимогами українського законодавства створюватись розпорядчими актами Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування. Водночас жоден текст закону чи кодексу не дає однозначної і чіткої відповіді на те, що таке службова особа юридичної особи публічного права та приватного права [5, с.1].

Отже, чітке розмежування суб'єкту злочину – службової особи – дає можливість точно класифікувати правопорушення і вказати на рівень відповідальності службової особи. Певні неузгодженості у діючому законодавстві можуть стати на перешкоді цьому та об'єктивному і швидкому реагуванню на кримінальні прояви тих, хто має особливу відповідальність перед державою, людьми та діяльністю установ, організацій чи приватних структур.

1. Кісілюк Е. М. Службова особа як суб'єкт корупційних злочинів / Е. М. Кісілюк. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. (31 берез. 2017 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. унт внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Харків: ХНУВС, 2017. С. 95-96.

2. КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ : Закон України від 26. 02. р. 20192341-П. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/print>. С. 95-96 (Дата звернення 09.11.20 р.)

3. Про судову практику у справах про хабарництво : П О С Т А Н О В А ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ від 26.04.2002 р. № 5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02> (Дата звернення 09.11.20 р.)

4. Кваліфікація окремих злочинів у сфері економіки : практ. посіб. / кол. авт.-укл.; ред. В.В. Шаблистий. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2018. С. 101-103.

5. Хто такі юридичні особи публічного права? Режим доступу: <https://blog.liga.net/user/rhekalyuk/article/31984> (Дата звернення 09.11.20 р.)

Грузин Валерія Анатоліївна
студентка магістратури
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВИНИКНЕННЯ КОРУПЦІЇ ТА ДІЄВІ МЕТОДИ МІНІМІЗАЦІЇ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ У СИСТЕМІ МИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Корупція являє собою систематичне порушення норм, правил, що призводить до руйнування установлених положень чесного функціонування суспільних відносин. Про корупцію говорять, аналізують, шукають ефективні

рішення для вирішення надскладного питання, створюють закони, проекти подолання даного явища. Але виникає питання, чому при здійсненні вищевказаних дій зміни проходять вкрай повільно? Однією з причин є деякі протиріччя які виникають у кожної з осіб причетних до даного явища. Тобто протиріччя між своїм особистим та суспільним інтересом посадової чи іншої особи, де вона відповідно діє на свою користь.

Знову ж таки виникає проблема у недосконалому чинному законодавстві, посиленні податкового тиску, що розширює зону тіньової економіки, нестійкість політичної системи, не достатньо ефективна діяльність органів влади, і звісно ж не високий рівень громадянської свідомості, розчаруванням у стані проведення реформ у державі – все це сприяє відчуженню суспільства від влади. Тому можна сказати, що чинників, котрі спричиняють корупційні ризики існує велика кількість, починаючи від менталітету громадян і закінчуючи недосконалістю законодавства, недоліків роботи судової системи, правоохоронних, контрольних та наглядових органів.

Взагалі податки, що збираються через систему митних органів складають значну частину доходів країни, а втрати котрі відбуваються в наслідок неправомірних корупційних діянь спричиняють нижчий рівень отримання фінансів в казну держави.

Чітку класифікацію видів корупції в митних органах надає французька дослідниця Ірена Орс, визначаючи наступні види:

– рутинна, поточна корупція, коли суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності платять хабарі за одержання нормальних або прискорених послуг щодо митних процедур;

– шахрайська корупція, коли суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності або його агент стимулює представника митного органу співпрацювати з метою зменшення суми податків, або неправомірного звільнення від сплати податків, або збільшення надмірного прибутку;

– кримінальна корупція, коли злочинні елементи платять хабарі за проведення абсолютно незаконних та над прибуткових операцій (торгівля забороненими речовинами, переміщення заборонених товарів тощо) [1].

Згідно із статтею 4 Закону «Про запобігання корупції», центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику є Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). До основних повноважень Національного агентства належить проведення аналізу стану запобігання та протидії корупції в Україні діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії корупції; статистичних даних, результатів досліджень та іншої інформації стосовно ситуації щодо корупції; формування та реалізація антикорупційної політики, розроблення проектів нормативно-правових актів з цих питань тощо [2].

Але чи не найголовнішим завданням даного центрального органу виконавчої влади, яке стосується безпосередньо і митної справи, є здійснення ко-

нтролю та перевірки декларацій осіб, що забезпечують формування та реалізацію державної податкової політики та державної політики у сфері державної митної справи.

Дослідження результатів опитування громадян свідчать, що останніми роками корупція суттєво зменшилася (якщо у 2013 році такий досвід мало близько 60%, то станом на початок 2020 року – не більше 40% громадян) згідно з даними міжнародної організації Transparency International (міжнародної неурядової організації, яка займається дослідженням рівня корупції у країнах світу та боротьбою з нею). А у період з 2013 по 2020 роки Індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, що базується на незалежних опитуваннях, в яких беруть участь міжнародні фінансові та правозахисні експерти, де він є оцінкою від 0, тобто найвищого рівня корупції до 100, тобто відсутність корупції) в Україні зріс із 25 до 30 балів. Але хоча ми і бачимо на основі статистики покращення, воно є недостатньо задовільним, адже є надто повільним [3].

Пітер Айген, засновник Transparency International говорив наступне «Треба не просто боротися з корупцією, треба відстоювати права людини, адже заборгованості країн третього світу спричинені саме корупцією. Це призводить до того, що люди не можуть задовольнити навіть базові потреби».

То що ж саме потрібно для вирішення такого вкрай складного питання в системі митної діяльності? Проаналізувавши найбільш дієві (за статистичними даними) методи протидії корупційним проявам можна вказати наступні:

- високий патріотизм і професіоналізм керівників та співробітників митних органів, які виявляються, зокрема, в їхній діяльності виключно в інтересах суспільства;
- прозорість та підзвітність суспільству через вільний доступ до процесу прийняття і виконання управлінських рішень у зазначеній сфері;
- оприлюднення декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру суб'єктами владних повноважень [4].

Але ж ми розуміємо, що дане явище не можна вирішити короткостроково, і як свідчить історична практика, що така діяльність повинна носити системний характер, і об'єктивно опиратися на глибоке вивчення соціальних законів розвитку та функціонування суспільства.

Тому важливо виокремити наступні, одні з найдієвіших методів, а саме: суттєве посилення прозорості і підзвітності громадськості, оприлюднення регулярних звітів про виконання митної політики, створення ефективного антикорупційного законодавства, сталий економічний розвиток країни, нетерпимість корупції з боку населення держави, залучення його до участі у реалізації державної антикорупційної політики.

Тому можна зробити висновок, що для того щоб мінімізувати корупційні прояви в системі митного права та в державі загалом, необхідно провести ряд ефективних процедур та створити наступні передумови:

- неминучість відповідальності посадової особи за вчинення корупційного діяння як хабародавця так і одержувача;
- об'єднання зусиль громадян та держави;
- обмеження використання службового становища;
- антикорупційна експертиза нормативно-правових актів котрі регулюють питання здійснення митного контролю.

1. Hors, Imne. "Fighting corruption in customs administration: what can we learn from recent experiences?" OECD Development Centre, Working Paper No. 175 URL:<http://book.net/index.php?p=achapter&bid=11795&chapter=1>

2. Закон України «Про запобігання корупції» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст. 2056) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

3. Проект для публічного обговорення про Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2020 – 2024 роки. Національне агентство з питань запобігання корупції. Київ. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/NAZK-Antykoruptsijna-strategiya-23.06.2020.pdf>

4. Міжнародний досвід боротьби з корупцією в секторі безпеки: висновки для України". Аналітична записка. URL:old2.niss.gov.ua/articles/1848/ Національний інститут стратегічних досліджень.

Дуда Єлизавета Валеріївна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Токар Андрій Анатолійович
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА.

Насамперед у всьому світі корупція розглядається як найбільш небезпечне явище для суспільства. Однак жодна країна світу не в силах повністю викоринити це небезпечне явище навіть при активній роботі по боротьбі з ним.

Фахівці даної області відзначають, що в останні роки було прийнято безліч міжнародних та національних нормативних правових актів, спрямованих на протидію корупції.[1] Його динаміка обумовлює постановку і рішення ряд наукових і практичних задач, серед яких важливе місце займає осмислення нових викликів корупції, перед якими виявилися практично всі країни євразійського регіону, а також позов адекватної відповіді на них. На основі